

« Բ Ա Ր Ե Մ Ա Ղ Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն »

Ե Ի

« Ա Ն Է Ծ Ք »

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

Նոր Տարուան սեմին, աւանդական սովորութիւն է, բարեմաղթանք յայտնելը մեր հարազատներուն, մեր բարեկամներուն ու մեր ազգակիցներուն. և նաեւ՝ Ազգին և Հայրենիքին համար:

Մաղթանք ընելու աւանդութիւն դարձած այս սովորութեան արմատները, մարդկային պատմութեան չափ հին են կը կարծենք:

Եւ հնագոյն ժամանակներէն ի վեր, մարդիկ կը հաւատան, որ եթէ արտանց բան մը մաղթենք, այս մէկը կրնայ իրականանալ:

Կը կարծենք, թէ այս համոզումը կը նմանի Քրիստոնէութեան այն կարգախօսին, որ կ'ըսէ՝

«ԽՆԴՐԵՑԷՔ ԱՍՏՈՒԾՄԷ, ԽՈՐ ՀԱՒԱՏՔՈՎ ԱՂՕԹԵԼՈՎ, ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾ ՊԻՏԻ ՏԱՅ ՁԵՁԻ»:

Բնականաբար, ամէն բան «Հաւատք»ի հարց է: Եւ ինչպէս որ կ'ըսեն՝ «Երանի՛ հաւատացողներուն»:

Եւ մենք կը հաւատանք, որ անհաւատները իրաւունք չունին այսպանելու հաւատացեալները:

Մինչեւ իսկ, առ այսօր, ի՞նչ գիտենք մարդ-անհատին հոգեկան առեղծուածային կառոյցին մասին:

Աւելի ճիշդը ըսելով՝ մարդ-արարածի՛ հոգեկան «Աստուածային» կառոյցին մասին:

Միայն կրնանք հարցնել թերեւս՝

«Ինչո՞ւ» եւ «ինչպէ՞ս»...

Եւ մենք կը հաւատանք, որ մարդկութիւնը յաւիտեան, դեռ շա՛տ երկար ատեն, պիտի շարունակէ հարց տալ, առանց պատասխան մը ստանալու իր «Ինչո՞ւ»ին և «Ինչպէ՞ս»ին դիմաց:

★ ★ ★

Ուրեմն մենք ալ, հետեւելով աւանդական այս սովորութեան, Նոր Տարուան առթիւ, մեր լաւագոյն մաղթանքները ներկայացրնենք մեր Հարազատներուն, մեր Ազգակիցներուն և Հայրենիքին:

Եւ մանաւանդ՝ հայրենիքը պաշտպանելու համար, զէնքը ձեռքին պայքարող մեր քաջարի հայ զինուորներուն հայրենի Բանակին, դժուարագոյն պայմաններու մէջ անխզելիօրէն հողին փարած մեր հայրենի ժողովուրդին:

Բարի մաղթանք՝ մեր անգին մշակոյթը պաշտպանելու համար չարչարուող մեր հայրենի մտաւորականներուն, գրողներուն, լրագրողներուն, ուսուցիչներուն, աշակերտներուն, բոլոր պաշտօնեաներուն և աշխատաւորներուն, ամենատաժանագին աշխատանքները կատարող գործաւորներուն, հողագործներուն և միայնակ հովիւներուն:

Ամենայն բարիք մաղթենք՝ մանաւանդ գոհաբերութեան մեր խորհրդանիշը եղող «Հայ մայրերուն», և նաեւ՝ Ս. Էջմիածինի Սրբ. Սեդանէն աւանդական «Հայ Հոգի»ին լոյսը ամբողջ աշխարհին տարածող մեր եկեղեցական Առաջնորդներուն և ուխտապահ Կրօնապետներուն:

Եւ մենք կը հաւատանք, որ այսօր, հայրենիքի մէջ ապրող հայրենի ժողովուրդին ամէն մէկ անհատը, Վարդանանցի ասպետներուն նման, պաշտելի մէյ-մէկ սուրբ հերոսներ են:

Փա՛րֆ և պատիւ ձեզի՝ Հայրենի ժողովուրդ:

Մեր ամենաջերմագին մաղթանքները կ'ուզենք յայտնել նաեւ, Սփիւռքի մէջ, հայ մշակոյթի զինուորեալներ եղող, մեր հայու հոգին կրող և անով զօրացած մտաւորականներուն, հայերէն լեզուով թերթ հրատարակելու հրաշքը վկայող հերոս լրագրողներուն:

«Հայ հոգի»ով ուսուցիչներուն և հայերէն դասաւանդող ու մանաւանդ՝ հայերէն սորվող հայ աշակերտներուն:

Եւ նաեւ՝ Սփիւռքի մէջ, հայկական աւանդական ոգին աղօթքներով ու շարականներով Նոր Սերունդներուն փոխանցող հայ եկեղեցականներուն և, մինչեւ իսկ՝ դպիրներուն:

Եւ վերջապէս՝ Սփիւռքի մէջ, իրենց սիրտը հայկականութեամբ առլցուն, գայն յորդուն պահող սիրելի Ազգակիցներուն:

Մեր Ազգին համար Նոր Տարուան բարեմաղթութիւններ բանաձեւելէ յետոյ, այժմ կ'ուզենք, մեզի համար շատ կարեւոր հարցի մը մասին արտայայտուիլ. —

Երբ, Նոր Տարուան առթիւ, մեր հարազատներուն, մեր հայրենիքին համար բարեմաղթութիւններ կ'ընենք, զանոնք իրականացած տեսնելու յոյսով, ուրեմն ինչո՞ւ, միաժամանակ, մեր սրտի խորէն եկած անէծք մըն ալ չհասցէագրենք Հայ Ազգին գրեթէ ամբողջական բնաջնջման պատճառ եղած Արեւմտեան Պետութիւններուն և անոնց մանկլաւիկները եղող Թուրք ջարդարարներուն:

Մենք կը հաւատանք, որ Ազգ մը, իր հարազատներուն բարիք մաղթած օրը եթէ թշնամիները մոռնայ, ասով իր ապագան վտանգած կ'ըլլայ:

Հայութիւնը Աշխարհի միակ Ազգն է, որ, Պատմութեան մէջ, նմանը չունեցող ողբերգութեան մը ենթարկուեցաւ, Արեւմտեան պետութիւններուն կողմէ:

Հայ Ազգը միշտ և ամէն առթիւ, Արեւմտեան պետութիւններուն հանդէպ իր արդարատենչ ու վրէժխնդիր կամքը արտայայտելու և անոնց «Անէծք» տալու պարտաւորութեան մէջ, պէտք է թերանայ:

Եւ այս՝ իբր հայ «Ազգ» գոյատեւելու մեր միակ միջոցն է, որ չմոռնանք կատարուածը, և վառ պահենք մեր հոգիներուն մէջ մեր նահատակներուն յիշատակը, և դեռ՝ մեր գողցուած հայրենիքին օր մը վերատիրանալու մեր հաւատքը:

Հոս, տեղն է մէջբերելու, Ռուբէն Սեւակի 1910-ին գրած ու Եւրոպական նենգ պետութիւններուն հանդէպ իր զգացած զարշանքն արտայայտող, անոնց ուղղած և իր «Անէծք»ը բովանդակող սա բանաստեղծութիւնը:

Ռուբէն Սեւակի դեռ 1910-թ.ին Եւրոպական Պետութիւններուն ուղղած այս բանաստեղծութիւնը, որ անոնց հայ Ազգին հանդէպ

կիրարկած ոճրային, ազգակործան դերակատարութիւնը անարգանքի սիւնին կը գամէ, կը վկայէ Ռուբէն Սեւակի իրատեսութենէն բացի, իր իսկական առաջնորդի կոչումին և մեծութեան մասին:

Մէջքերումը կը կատարենք Ռուբէն Սեւակի 1910-ին հրատարակած «Կարմիր Գիրք»էն: «Զարդի խենթը - Անոնք Որ Կու Գան» բանաստեղծութիւնն է ան, որ հիացում կ'առթէ ոճրապարտըն ու մեղսակիցը իրենց անուններով կոչող իր յանդգնութեամբ...-

«Ահա մենք կու գանք ու մենք՝ նզովքն ենք,
Ու խաւարին մէջ մխուած տէ՛գը նենգ.
Վրէժներու հիդրան ենք փայփայելի,
Մե՛նք, սարսափահա՛ր ու սարսափելի...:

«Մենք՝ հին ուխտերու նո՛ր ուխտագրնաց
Մենք՝ Սուսերը բիրտ ու Գիրքն օրինաց.
Մենք՝ Ցասման ջրվէ՛ժը սարի խորէն.
Մենք՝ Աղջամուղջի ծընունդ լուսեղէն...:

«Զե՛զի՛ որ քերծուած մեր մորթերէն ձի՛զ
Հարսնիքի, Մեղքի վրաններ կառուցիք...
Ու Զե՛զ՝ եւրոպեան դիք որ շնագին
Սակարկեցիք մեր արեան լոռութեան գին...:

«Զեր սրտին դռնե՛րը փակեցէ՛ք խուլ,
Սուրե՛ր սրբեցէ՛ք, սրբեցէ՛ք զանխո՛ւլ,
Սրբեցէ՛ք ձեր խղճին վրայ քարացած,
Ու ատամներուն վրայ ձեր զաւակաց...:

«Ահա մենք կու գա՛նք, հովերուն մէջէն
Ձե՞ք լսեր ոսկրեր որ կը շշնչեն...:
Ամէնքս ալ զագիր դիակ, խոռոչ գանկ,
Ահա մենք կու գանք, ահա մենք կու գանք...»:

Ռ. ՍԵՒԱԿ

Ռուբէն Սեւակի բանաստեղծութիւնները իր կեանքին հայելին են եղած, կը մնան:

Իւրաքանչիւրը իր բանաստեղծութիւններէն իր հաւատացած, զգացած, իր սայրած կեանքն է:

Եւ ճակատագրի ի՛նչ ողբալից հեզմանք՝ Ռուբէն Սեւակ, 26 Օգոստոս 1915ին, Դանիէլ Վարուժանի հետ, Չանդրըր-ի մէջ, Թուրք դահիճներու ձեռքով նահատակուեցաւ ճիշդ ու ճիշդ վերի բանաստեղծութեան մէջ իր նկարագրածին պէս՝ ամենափայտմելի չարչարաններով՝ «Մորթատուելով»:

Եւ հիմա, Ռուբէն Սեւակի հետեւողութեամբ, Նոր-Տարուան առթիւ, մեր «Անէ՛ծք»ը ուղղեմք բոլոր անոնց, որոնք Հայ Ազգին ողբերգութեան պատճառ եղան: Եւ յուսանք, ամբողջ հոգիով, որ մեր «Անէ՛ծք»ները իրականանան:

«Անէ՛ծք» ձեզի, Անգլիացի իշխանաւորներ, որ «սակարկեցիք մեր արեան գինը»: Եւ «Անէ՛ծք»՝ այնքան ատեն, որ մեր Ազգին դէմ ձեր կատարածը ձեր գլխուն գայ:

«Անէ՛ծք» ձեզի, ուխտադրուժ Ֆրանսացի իշխանաւորներ, որ Կիլիկիոյ մէջ, Թուրքերուն հետ համաձայնելով, դահիճներուն յանձնեցիք հայ ժողովուրդը և հայուն հայրենիքին յափշտակուելուն պատճառ եղաք:

Յաւիտեան «Անէ՛ծք» ձեզի, Գերման իշխանաւորներ, որ Սիոնիստներուն հրամանը գործադրեցիք Հայ Ազգը Ցեղասպանութեան ենթարկել տալով: Եւ «Անէ՛ծք» ձեզի, Հրէածին Թուրքեր, որ Հայ Ազգին ձեզի համար կատարած բոլոր ծառայութիւններուն իբր երախտագիտութիւն՝ բնաջնջեցիք Հայ Ազգը և գողցաք հայուն հայրենիքը:

Եւ «Անէ՛ծք» ձեզի, վարձկան ու կաշառուած Քիւրդ աշիրապետներ, որ Թուրք ցեղասպաններուն հրամանը գործադրեցիք, ձեր միամիտ հետեւորդներն ալ ձեր ետեւէն տանելով, դահիճի դեր կատարեցիք Հայ Ազգին բնաջնջման մասնակցելով, և տէր ու տիրականը դարձաք Արեւմտեան Հայաստանի հողերուն: Եւ ամօթաբար, ձեր քարտէսներուն մէջ, իբր քրտական հողեր կը ցուցնէք Արեւմտեան Հայաստանի հողերը, նոյնիսկ այդ քարտէսներուն մէջ առնելով այսօրուան Հայաստանին մինչեւ Երեւան երկարող մա-

սերը:

Բայց Թուրքերը, վերջին տարիներուն, ձեր «արժանի վարձատրութիւնը» տալ սկսան, ձեզ ալ ջարդելով, ինչպէս ըրած էին հայերուն:

Եւ վերջապէս՝ երիցս «Անէժֆ» ձեզի Սիռնիստներ, որ մեր Հայ Ազգին Յեղասպանութեան բուն պատասխանատուները, ծրագրողները, կազմակերպողները և գործադրել տուողներն էին:

Եւ դեռ այսօր նոյնիսկ, հայուն վերջին յոյսը եղող ներկայի Հայաստանն բնաջնջելու կը պատրաստուի՛ք, իբր Աշխարհակալ Կայսրութիւն, ծրագիրներ կը պատրաստէ՛ք, և Ամերիկացիներուն ձեռամբ կը գինէ՛ք Ազերիները, Չէչենները, Աֆղանները և շրջակայքի բոլոր վայրագ ցեղախումբերը, որ յարձակին հայ ազգին միակ յեճարանը եղող Ռուսերուն վրայ, որ յետոյ կարգը հայերուն գայ...:

★ ★ ★

Դուք, ձեր ցեղը՝ «Աստուծոյ Ընտրեալ Յեղը» կը նկատէ՛ք, ձեր Սուրբ Գիրքին վրայ յենելով:

Բայց Հայ Ազգը, ձերինէն շատ աւելի մեծ առաւելութիւն մը ունի:

Նոյն՝ ձեր Սուրբ Գիրքին մէջ գրուածին համաձայն՝

«Արարատ լեռան վրայ իջնող «Նոյի Տապան»էն սերած են Աշխարհի բոլոր Ազգերը»:

Ուրեմն մենք ենք, մենք՝ հայերս ենք, բոլոր Ազգերուն նախահայրերը: Մենք ենք հնագոյնը: Մենք ենք մեծագոյնը:

Եւ մանաւանդ՝ փաստուած է, որ անհատ առ անհատ վեր առնելով իւրաքանչիւր Ազգի ամէն մէկ միաւոր, և անոնց միջեւ համեմատութիւն կատարելով արժանաւորութեան մարզի մէջ, հայ Ազգն է ամենէն տաղանդաւորը:

Եւ ի՛նչ փոյթ, թէ Հայ Ազգը իր լայն զանգուածներով, դեռ տեղեակ եղած չըլլայ Հայ Ազգին ցեղասպանութեան մէջ ձեր ունեցած սաղայելլական դերին:

Բայց, օր մը ան պիտի սորվի «իրականութիւնը» և այն օրը... վա՛յ... ձեզի:

«Այդ որդեգրեալներն արեա՛ն, խաւարին:

Օր մը տարիփով փոփրիկ, հոգւով մե՛ծ,
Այդ մանուկներու խումբեր դառնահեծ,
Որ ո՛չինչ չունին այլեւս, ո՛չ ծընո՛ղ,
Ո՛չ Աստուած, ո՛չ ափ մը հայրենի հող...
Եւ որ կը մուրան պատառիկ մը հաց՝
Հեռուէն պժգանփով իրենց կարկառուած...
Եւ որոնք Մարդուն մէջը սրբազան
Ոչինչ գտան այլ վայրագ մի գազան...
Զգոյ՛յշ, այդ նոյն հսկայ մանուկներ մի օր
Նեխած ոսկրերու վրայ բիւրաւոր
Կարմիր- Դատաստա՛նը պիտի կանգնեն...
Ու չորս հովերուն նո՛ր Կամփ, նո՛ր Օրէն
Պիտի շեփորեն...: Ու այն ատեն, վա՛յ,
Վա՛յ բոլոր շնչող էակներուն, վա՛յ...:»

Ռ. ՍԵՒԱԿ

1 - 1- 1997

